

קוֹנְטֵרַס
יְמֵי הַנְּעוּרִים

יִחְזַק אֶת הַבְּחוּרִים הַצְּעִירִים, וְיִלְמַד לָהֶם דְּרוֹךְ
קָלָה וְנֹעִימָה אִיךָ לְזָכוֹת לְהַגִּיעַ אֶל הַשְּׂגֵת הַתּוֹרָה,
וְיִכְנִיס בָּהֶם תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה אֶל לְמוּד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, וְשֵׁלֵא יִבְלוּ אֶת יְמֵי הַנְּעוּרִים בְּהֶבֶל
וָרִיק, וְיִתְרַחֲקוּ מִכָּל מִינֵי חֲבֵרִים רָעִים.

*

בְּנוֵי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָא, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי נַחֲמָן מְבָרְסֵלֵב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִיס לִיה
רַבִּי נִתָּן מְבָרְסֵלֵב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ,

וּמְשַׁלֵּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּכִים וּמֵאֲמָרֵי
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֵסֵלֵב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש אָמַר, אֲשֶׁר אֵין לָךְ עוֹד יָפִי
כְּמוֹ יָמֵי הַנְּעוּרִים, וְכִמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (שֶׁבֶת קִנְבִּי): יִנְקוּתָא כְּלִילָא
דְּוִרְדָּא, עֲקָר יָפִי הַפְּרָח הוּא רַק בְּעֵת
צְעִירוּתוֹ, וּבְחֹר צְעִיר אִם רַק יִקַּח עֲצָמוֹ
בְּיָדוֹ יִצְלִיחַ מְאֹד מְאֹד. וְתָמִיד מְעוֹרָר
בְּחֹרִים צְעִירִים, שִׁישְׁמְרוּ עַל עֲצָמָם בְּיָמֵי
הַנְּעוּרִים, וְאִז יַעֲבְרוּ יָמֵי חַיֵּיהֶם בְּצוּרָה
אַחֲרַת לְגַמְרֵי.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקסז)

קוֹנְטֵרַס

יְמֵי הַנְּעוּרִים

.א

בְּנֵי! רְאֵה לִישָׁב אֶת עֲצָמְךָ לְרַגַע הַיְכֵן אֲתָה
בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהַצְלִיחַ בַּחַיִּים בְּלִי יְשׁוּב
הַדַּעַת, כִּי בְּדַרְךָ כָּלֵל בְּנֵי הַנְּעוּרִים עֲדִין אֵינָם
יּוֹדְעִים מַה הֵם רוֹצִים, אַחַד רוֹאֵה לְפָנָיו עוֹלָם
גָּדוֹל, עוֹלָם מְלֵא בְּלִי צְמָצוּם, וְעַל-כֵּן אֵינוֹ יוֹדֵעַ
מַה לַּעֲשׂוֹת, וּבְאֻמַּת יְמֵי הַנְּעוּרִים הֵם עֵקֶר כְּלִילַת
הַיְפִי שֶׁל הָאָדָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(שְׁבַת קִנְבִּי): : יְנַקוּתָא כְּלִילָא דְוִרְדָּא, עֵקֶר יְפִי הַפְּרַח
בְּעוֹדוֹ צָעִיר, הֵינּוּ כְּשֶׁבָחֹר הוּא צָעִיר, אֲזַי כָּל
הָעוֹלָם לְפָנָיו, וְיָכוֹל לְזַכּוֹת לְכָל מֵינֵי דְבָרִים יְפִים,
אִם רַק יִקַּח אֶת עֲצָמוֹ בְּיָדָיו, הֵינּוּ בָחֹר צָעִיר מְצַד
אַחַד רוֹצֵה לְצִאת לְעוֹלָם, וְלַעֲבֹד וּלְהַרְוִיחַ הַרְבֵּה

כֶּסֶף וְלִהְיוֹת עֲשִׂיר, וַיֵּשׁ לוֹ כָּל מִינֵי תְּכָנִיּוֹת בְּחַיִּים,
 אֲבָל הָיִיתָ שֶׁהוּא עֲדִין צָעִיר, אֵינֹו יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ גַּם
 כְּשִׁלּוֹנוֹת וְאִכְזוֹבוֹת בְּחַיִּים, כִּי הוּא חוֹשֵׁב שֶׁכְּשִׁיֵּצֵא
 לְעוֹלָם, יִהְיֶה הַכֹּל חֵד וְחֶלֶק, וַיִּהְפֹּךְ לְמַלְיוֹנָר בֶּן
 לַיְלָה לְיוֹם, וְכָבֵר עוֹרֵךְ תְּכָנִיּוֹת, שֶׁהִנֵּה יֵשׁ לוֹ רֶכֶב
 יָפֵה וּבֵית יָפֵה, וְהַכֹּל יֵלֵךְ עַל נִקְלָה, אֲבָל אֵינֹו
 מַעֲלָה עַל דַּעְתּוֹ, שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה קָשָׁה מְאֹד מְאֹד,
 וְאִף שֶׁבִּתְחִלָּה הוּא מְתֵק, אֲבָל לְבִסּוֹף מֵר כֹּלֵעֲנָה.
 כָּל זֶה עוֹלָה עַל דַּעְתָּם שֶׁל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, שֶׁאֵינָם
 מֵיִשְׁבִּים עֲצָמָם מֵהַתְּכָלִּית בְּחַיִּים, אֲבָל אִם יֵישְׁבוּ
 עֲצָמָם, כִּי הַתְּכָלִּית הִיא לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְסוֹף
 כָּל סוֹף "יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם
 בְּגִבּוֹרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה", וְכָל הַחַיִּים הֵם רַק גֹּשֶׁר
 הַמְּגִשֵּׁר בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לְעוֹלָם הַבָּא, כִּי אָדָם בָּא
 אֶל זֶה הָעוֹלָם כְּדֵי לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְכָל זְמַן
 שֶׁהוּא בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא צָרִיךְ לְקַנּוֹת פְּנִינִים יְקָרוֹת,
 שֶׁזֶהוּ קִיּוֹם הַמְּצוּוֹת וְלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאִז
 אִם יֵישֵׁב אֶת עֲצָמוֹ בְּאֶמֶת אֲשֶׁר הַתְּכָלִּית בְּזֶה
 הָעוֹלָם הִיא רַק לְהַשִּׁיג אֶת הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא, וְזוֹ
 הַתְּכָלִּית שֶׁבְּכָל הַתְּכָלִּיתוֹת, וַיִּרְגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְקַיֵּם
 אֶת מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשִּׁיטוֹת וּבְשִׂמְחָה

עצומה, ויתמיד בלמוד התורה הקדושה, אז יזכה גם לעשירות גשמית, כי ראינו בחוש, שכל אלו אשר לקחו את עצמם בידיים, והתחילו להיות רציניים, הינו למדו בהתמדה רבה, וקימו את מצוותיו יתברך בתמימות ובפשיטות, לבסוף עזר להם הקדוש-ברוך-הוא שהתחננו, ונתן להם השם יתברך פרנסה ובית ודירה משלהם, ולא הצטרכו לאחרים, והיה להם גם שפע בגשמיות.

ועל-כן ראה אהובי, בני היקר, לישוב את עצמך עכשו היכן אתה בעולם, כי בלי ישוב הדעת, לא תגיע אל שום דבר בזה העולם, וזה עקר הבחירה — או שתלך שולל, ותחשב שאם הולכים אחר הבל העולם הזה מגיעים לאיזה מקום, אשר לבסוף רחמנא לצלן, מסתבכים בצרות, ביסורים ובחובות, רחמנא לישזבן, עד שיש הרבה בני הנעורים שגורמים לעצמם לילך לבית-סהר, רחמנא לצלן, ומאומה אין בידם, ומאבדים את שמם הטוב, ומסתובבים בעולם הדמיון, או אם תקח את עצמך בידיה, ותקבל על עצמך אשר אין שום תכלית אחרת בזה העולם, רק

לחזור אליו יתברך, ואז תראה איך שתצליח ברכך,
ואם תשמע לעצתי, אז תצליח בתייך.

ב.

עליך לדעת, אהובי, בני היקר, עקר העצה
בזה העולם היא התורה, כי חכמינו הקדושים
אמרו (קדושין ל): אמר הקדוש-ברוך-הוא: בראתי
יצר הרע בראתי תורה תבלין כנגדו, הינו הקדוש-
ברוך-הוא ברא ויצר לכל אחד יצר הרע, וזה עקר
הנפיון של האדם, או להמשיך את עצמו אחר
היצר הרע המסית ומדיח אותו לעזב את חיי הדת,
התורה ויראת שמים, וללכת אחר חברים רעים,
אשר עלולים לעקר אותו משני העולמות, מהעולם
הזה ומהעולם הבא, או להמשיך עצמו אל היצר
הטוב, המעורר אותו ומחזק אותו לחזור אליו
יתברך.

ואל כל זה יכולים לזכות רק על-ידי למוד
התורה הקדושה, כי אין לה עוד טוב מלמוד
התורה הקדושה, אבל בלמוד התורה הקדושה,

צריכים גם-כן דרך, ואם האדם מקבל על עצמו דרך כזו, אז מצליח בחיים חיותו, והדרך היא קלה ונכונה מאד, שכל בחור צעיר יכול לזכות לקנות קנין התורה, אם רק יקיים את דברי אלה, אז יצליח בחיים חיותו, ויזכה לטייל ולהיות בכל חלקי התורה הקדושה, אבל על זה צריכים חזוק מאד מאד, כי אין עוד דבר שצריך חזוק כמו למוד התורה הקדושה, אשר חכמינו הקדושים אמרו (ברכות לב:): ארבעה דברים צריכים חזוק, ואחד מהם הוא למוד תורה, כי היצר הרע יודע שעקר מה ששובר אותו הוא למוד התורה, ועל-כן הוא מסית ומדיח את בני הנעורים שלא ילמדו תורה, וכן "לא כל אחד מבין אותה, ועל-כן אפה כל-כף נשבר עד שנדמה לה שאתה כבר אינך יכול ללמד תורה", אבל אם תרגיל את עצמך בדברי אלה, ותקיים בתמימות ובפשטות, תראה שתצליח בדרך, והדרך היא קלה מאד מאד, הינו שתקח חמש, ותרגיל את עצמך ללמד בכל יום בפרשת השבוע, הינו כי בכל שבוע יש לנו פרשה וסדרה אחרת, כי השנה נחלקת כפי פרשיות השבוע, והאדם צריך להרגיל את עצמו לחיות עם פרשת

השבוע, ועל-כן אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ח:): לעולם יהא אדם זהיר לסיים את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום עם הצבור, תרגיל את עצמך ללמד בכל יום פרשה אחת מפרשת השבוע הינו ביום ראשון תלמד עד שני, ביום שני עד שלישי, וביום שלישי עד רביעי, וביום רביעי עד חמישי, וביום חמישי עד ששי, וביום ששי תלמד כפלים על דרך הפתוב (שמות טז): "והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו", וזה יהיה לך חק קבוע ללמד בכל יום פרשה חמש ורש"י עם התרגום, וזה מסגל מאד ליראת שמים, כי באמת על-ידי למוד חמש ורש"י, האדם זוכה ליראת שמים שלמה, וזוכה שיפתח לו מחו, ואף שאני יודע שמאד קשה לך דבר זה, כי עדין לא הרגלת אליו, אבל אם תקח לעצמך חק ולא יעבר שבכל יום תלמד שנים מקרא ואחד תרגום פרשת השבוע, ותלמד את פרוש רש"י אשר כל התורה כלה כלולה בפרוש רש"י על התורה, ואם האדם בקי בפרוש רש"י על התורה, זה כבר מפתח על קנין התורה, לזכות להגיע לכל התורה כלה, ועל-כן עשה זאת, בני, שבכל יום תקח לעצמך חמש

ותלמד מפרשת השבוע חלק אחד השיך ליום הזה,
 ותלמד לאט לאט ותדקדק בלמודך, ואף שבתחלה
 לא תבין את הפל, עם כל זאת ראה לומר את
 המלים, אז תראה במשך הזמן שנוי גדול אצלך,
 ואף שאני יודע שיבואו ויצחקו ממך, מה אתה
 לומד מקרא, אתה כבר לא ילד קטן וכו', עם כל
 זאת אל תסתכל על שום ברירה שבעולם, כי זה
 אחד מהיסודות בחיים ובהצלחת התורה — לא
 להסתכל על אף אחד בשום פנים ואופן, ואפלו
 בגשמיות צריך להרגיל את עצמו לא להסתכל על
 אף אחד, אני צריך להכיר את עצמי מי אני ומה
 אני ומה עבר עלי, ואז אם אני ארגיל את עצמי לא
 להסתכל על אחר, רק אמוד את עצמי ואבין את
 עצמי שעד עכשו לא למדתי ועבר עלי מה שעבר
 ואף אחד לא הבין אותי, אזי אני מצפצף כבר על
 כלם, ולוקח את עצמי בידי, אם תלך בהקדמה כזו,
 אז תלעג ותצחק מכלם רק בכל יום חק ולא יעבר
 תלמד חמש ורש"י עם התרגום באפן שבסוף
 השבוע תסיים שנים מקרא ואחד תרגום, והזמן
 הטוב ביותר לזה הוא אחר התפלה בעוד הנך
 מלבש בתפלין ורבנו תם, תלמד חמש ורש"י, אז

במשך הזמן תשיג השגה גדולה מאד, כי כשלומדים תורה עם התפלין, זה מטרה את הנפש, כן אמר האריז"ל, ובפרט כשמרגיל את עצמו ללמד חמש ורש"י, אז בסוף השבוע זוכים לסיים את פרשת השבוע, ואף שבהתחלה ידמה לך כאלו זה דבר מיותר מה יהיה לי כבר כשאסיים את פרשת השבוע, אל תאמר זאת, כי כשאדם מרגיל את עצמו מדי שבוע בשבוע לסיים פרשת השבוע במשך הזמן עוזר לו הקדוש-ברוך-הוא בהצלחה מרבה ובפתיחת הלב שמבין את התורה הקדושה וגם מביא לו שפע, כי ראינו דבר זה בחוש, שכל אלו שהקפידו ביותר בימי נעוריהם ללמד חמש ורש"י מפרשת השבוע, זכו בין בגשמיות שבא להם שפע כזה שלא העלו על דעתם כלל, ובין ברוחניות שזה היה המפתח שפתח להם את הלב להשיג השגות התורה, כי למוד חמש ורש"י עם התרגום זה המפתח לקנין התורה, ואני מקווה אהובי, בני היקר, שתצית אותי בדבר זה אל תסתכל על שום ברירה שבעולם ואפלו שיתלוצצו ממך, מה לך עם חמש ורש"י אתה צריך ללמוד למודים אחרים, תלעג להם ותהיה עקשן גדול על

נקדה זו, ואם תקבל על עצמך קבלה זו לכל ימי חייך, אז תראה במשך ימי חייך ושנותיך איך תצליח, וזה יהיה לך חק כל חייך.

ג.

עליך לדעת, אהובי בני היקר, עבר עליך כבר בימי הנעורים מה שעבר, הרבה אכזבות וצרות, יסורים ובלבולים, שחבריך התחילו אתך והוריך לא הבינו אותך, עד שנתגלגל ובאת למה שבאת וברחת למקום שברחת, ואתה כבר נמצא במקום שנמצא, עם כל זאת עליך לדעת, כי אסור להתיאש בחיים, כי רבנו הקדוש, רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו, גלה לנו, שיהודי אסור לו להתיאש אף פעם בחיים, אפלו שעובר עליו מה שעובר, כל מיני צרות ויסורים, כל מיני מכאובים וכל מיני ירידות ונפילות, ואפלו שכבר עשה את הדברים הגרועים ביותר בעולם, אסור לו להתיאש בחיים, היאוש גרוע יותר מכל עברה שבעולם, כי כל זמן שאדם חי, יש לו תקווה, וכל זמן שיש לאדם רצון וכסופים לצאת מהבוץ שלו, אז הוא יכול לצאת

מִשָּׁם, וְלֹא רַק לְצֵאת בְּעֶצְמוֹ, אֲלֵא אַף לְהוֹצִיא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, כִּי הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי הַרְצוֹן וְהַכְּסוּפִים שֶׁל הָאָדָם, וְעַל-כֵּן רָאָה לֹא לְהִתְיַאֵשׁ, וּמִכָּל מַה שְּׁעָבַר עָלָיָה אָסוּר לָךְ לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן, וְאִם תִּקְבֵּל עַל עֲצֻמָּךְ לֹא לְהִתְיַאֵשׁ, רַק תַּחֲזֹק אֶת לְבָבְךָ וְתֹאמֶר לְעֲצֻמָּךְ: "מֵהַיּוֹם וְהִלָּאָה אֲנִי אֶתְחִיל לְהִשְׁתַּנּוֹת", אֲזִי תִרְאֶה שְׂבִמְשֶׁךְ הַזְּמַן תִּשְׁתַּנֶּה בְּאַמֶּת מִקְצָה אֶל הַקְּצָה, וְאֲזִי לֹא תִצְטָרֵךְ לְאֶף אֶחָד, כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְיָדְךָ, כְּפִי שְׂאֵתָה תִקְבֵּל עַל עֲצֻמָּךְ כִּךְ יִהְיֶה, וּבְאַמֶּת הַצְּלַחַת הָאָדָם תְּלוּיָה בְּעֶצְמוֹ, וְדַבֵּר זֶה בְּנֵי הַנְּעוּרִים אֵינָם יוֹדְעִים, וְעַל-פִּי-רֹב בְּנֵי הַנְּעוּרִים חוֹשְׁבִים שֶׁהֵם כְּבָר לֹא מְצַלְחִים בְּחַיִּים, וּבּוֹדְדִים מְאֹד, וּכְבָר לֹא יִגִּיעוּ לְשׁוּם דָּבָר — לֹא לְגִשְׁמִיּוֹת וְלֹא לְרוּחַנִּיּוֹת, וְאֶפְלוּ כְּשֶׁכְּבָר חוֹשְׁבִים: "אֲנִי אֵצֵא לְעֵבֶד אוֹלֵי אֲזִי יִהְיֶה לִי טוֹב", אָבֵל אַחֲר־כֵּךְ כְּשִׁיּוֹצְאִים לְעֵבֶד, יֵשׁ לָהֶם אֲכֻזָּבוֹת שֶׁלֹּא שָׁלְמוּ לָהֶם וְעוֹד מְסַתְּבָכִים בְּחוֹבוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם, בְּתֹאנֶת דְּרָכִים וּבְכָל מִינֵי גְּנֻבוֹת וּגְזֻלוֹת, עַד שְׂיִכּוּלִים לְשֶׁבֶת בְּבֵית-הַסֵּהָר, אֲשֶׁר תּוֹפְעוֹת אֵלוֹ קוֹרוֹת לְהַמּוֹן בְּנֵי הַנְּעוּרִים, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, עַד שְׂיֵשׁ בְּנֵי הַנְּעוּרִים, שְׂלוֹקְחִים גַּם סְמִים, הַשֵּׁם

ישמר, בהשפעת חברים רעים שמסיתים ומדיחים אותם, עד שמוצאים את עצמם בצרות כאלו, רחמנא לצלן, שלא תארו ולא שערו בדעתם כלל; עם כל זאת הבחירה עדין בידיך, אם תקבל את דברי אלה — אז תצליח, כי עקר דבורי הוא שלא תתיאש בשום פנים ואפן, אתה צריך לקחת את עצמך בידיך, ולומר לעצמך: "מהיום והלאה אשתנה לגמרי", ואז תראה שתשתנה, ואל תחשב שאני בא לפתותך, כי כן היא המציאות, וכך עבר על כל בני הנעורים, מי שהיה רציני ואמר תכף ליצור הרע: "עזב אותי, עד עכשו משכתני באפי והולכת אותי שולל" — הוא הצליח, ומי שהלך אחר יצרו הרע, מצא את עצמו בגיל מבגור, כשעדין לא הגיע לשום דבר, רק היה מלא צרות ויסורים. ועל-כן ראה לשמע בקולי, ואז תצליח דרכך, אל תתיאש משום דבר שבעולם, כי עדין כל העולם לפניך, אתה בחור צעיר, ויכול לזכות לכל הדברים היפים בזה העולם, הן בקנין התורה והן בקנין עשירות, ועל-כן עשה זאת, בני, הרגל את עצמך הרבה בלמוד משניות, כי למוד המשניות מטהר ומזכך את הנפש, והיה טוב מאד

שתקח לעצמך משניות, ותתחיל לומר פרק אחר פרק לאט לאט, ואם תזכה לומר בכל יום ח"י פרקים משניות, אין למעלה מזה, ואף שבהתחלה יהיה לך דבר זה מאד מאד קשה, מאחר שלא למדת ולא הרגלת לדברים כאלו, ומה גם שיש שיצחקו ממך: "מה לך למשניות, אתה לא איש זקן", עם כל זאת עליך לדעת, כי למוד משנה מטהר ומזכך את הנשמה, ומי שמרגיל את עצמו ללמד משניות, מזכך ומטהר את נשמתו, וברגע שאדם זוכה לזכוף הנשמה, אז כבר זוכה גם לגשמיות, כי כשיש רוחניות, יש גם גשמיות, ודבר זה ראינו אצל כל הצדיקים, ברגע שהגיעו אל זכוף הנפש והנשמה, עזר להם הקדוש-ברוך-הוא בהשפעה גדולה גם בגשמיות. ועל-כן עשה זאת, בני, ותקח משניות בידיך, ותלמד פרק אחר פרק, וכשתסיים מסכתא אחת תתחיל מסכתא שניה, וכשתסיים מסכתא שניה תתחיל מסכתא שלישית, עד שתזכה לסיים ששה סדרי משנה, ותתחיל שוב ושוב, ואל תתיגע בשום פנים ואפן, ואם היית יודע את מעלת למוד משניות, היית גורם בכל יום פרק אחר פרק, כי למוד משניות הוא המפתח

להבין בלמוד גמרא, ועל-כן כל אלו הלומדים
 הגדולים שזכו למה שזכו להגיע בקנין התורה,
 הִיָּה כִּי לְמַדּוֹ הִרְבֵּה מִשְׁנִיּוֹת, וְעַל-כֵּן תִּקַּח בְּיָדְךָ
 מִשְׁנִיּוֹת, וְתִלְמַד פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק, וְאִז תִּצְלִיחַ אֶת
 דְּרָכְךָ, וְאִף שֶׁנִּדְמָה לְךָ כְּאִלוֹ הֵם דְּבָרִים שֶׁל מַה
 בְּכָךְ, אֵל תֹּאמֶר זֹאת, בְּנִי, אִם תִּקַּח בְּאֶמֶת אֶת
 עֲצֻמָּךְ בְּיָדְךָ וְתִלְמַד פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק, עַד שֶׁתִּזְכֶּה
 לְסִיִּים מְסֻכָּתָא וְעוֹד מְסֻכָּתָא וְכוּ' וְכוּ', עַד שֶׁתִּזְכֶּה
 לְסִיִּים שֶׁשֶׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, וְתִתְחִיל עוֹד פַּעַם, אִז
 תִּרְאֶה אִיךָ שֶׁתִּכְנַס בְּךָ חֲשֻׁקַת הַתּוֹרָה, כִּי לְמוֹד
 הַמִּשְׁנִיּוֹת מְבִיא לְאָדָם חֲשֻׁק לְלַמַּד בַּתּוֹרָה, וּמוֹבֵא
 בְּדַבְרֵי תַלְמִידֵי הָאָרִיז"ל אֲשֶׁר מִי שֶׁזֹּכֵה לְלַמַּד
 בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת, אֲפִלוּ הִפִּיךְ אֶת כָּל
 הָעוֹלָמוֹת, אֲבָל עַל-יְדֵי לְמוֹד ח"י פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת
 בְּכָל יוֹם, הוּא מִתְקַן אֶת כָּל אֲשֶׁר הָרַס, וְעַל-כֵּן אִם
 תּוֹכֵל לְלַמַּד בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת מַה טוֹב
 וּמַה נָּעִים, וְאִף אִם לֹא תּוֹכֵל לְלַמַּד ח"י פְּרָקִים
 בְּכָל יוֹם, מְעַט גַּם-כֵּן טוֹב, לְלַמַּד פֶּרֶק אוֹ שְׁנֵי
 פְּרָקִים אוֹ חֲמִשָּׁה פְּרָקִים כַּמָּה שֶׁרַק תּוֹכֵל, אֲבָל
 הַעֲקָר שֶׁתִּלְמַד כְּסֻדְרָן, וְאִז אִם תִּרְגִּיל אֶת עֲצֻמָּךְ
 בְּדַרְךָ זוֹ, אַתָּה כָּבֵר לֹא צָרִיךְ אֶת אִף אֶחָד, כִּי

המשניות פותחות את הלב, ובפרט כשלוּמדים עם פרוש, אז נפתח הלב להבין הרבה בתורה הקדושה, ואם תצית לי בלמוד משניות, אז תראה שתהיה תמיד עסוק, כי תמיד יהיו בידך משניות, בין בלכתך בדרך ובין בשבתך בביתך, תמיד תגרוס משניות, עד שתזכה לסיים בכל יום ח"י פרקים משניות, וזו הצלחה כזו שאין לתאר ולשער כלל, וכל גדולי העולם זכו לסיים בכל יום ח"י פרקים משניות, וכך סימו בכל חודש ששה סדרי משנה.

ד.

אהובי, בני היקר, אני יודע שנדמה לך, שאני רוצה לפתותך או לדבר על לבה, שיותר טוב ללמד תורה מאשר לילך אל הבלי העולם הזה, ונדמה לך כאלו אני רוצה להסיר ולגרש אותך מהרחוב, ולהכניס אותך לבית-המדרש, וכאלו כל דברי הם סתם לפתותך, עליך לדעת, כי אני מבין היטב היטב מה שקורה ברחוב, ורחוב הוא רק גיהנום, ואף שחברייך מסיתים ומדיחים אותך אחרת, שרחוב הוא גן-עדן, אוי לגן-עדן שכזה, כי הוא

ימי הנעורים

שפז

גן-עֵדֶן שֶׁל שׁוֹטִים, כִּי סוּף כָּל סוּף מְסַתְּבִים
בְּצִרוֹת כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר אֵף פַּעַם לֹא יְכוּלִים לְצִאת מֵהֵן,
הֵן אִמַּת שְׁאֵנִי יוֹדֵעַ שְׁאֵתָה מְאֹד מִפְּחַד מִבֵּית-
הַמְּדַרְשׁ, כִּי יֵשׁ שֵׁם בְּנֵי-אָדָם אוֹ חֲבָרִים הַלוֹעְגִים
לָךְ, אֲבָל כִּכְר הַקְּדֻמָּתִי לָךְ, שְׁאִם תִּקַּח אֶת עֲצֻמָּךְ
בְּיָדֶיךָ, וְיִסוּד חֲזָק יִהְיֶה לָךְ בַּחַיִּים, שְׁלֹא לְהִסְתַּכֵּל
עַל אֵף אֶחָד בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן, אֵתָה צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל
רַק עָלֶיךָ, אִם תִּקַּח אֶת הַהַקְּדָמוֹת הָאֵלוֹ, לֹא
לְהִסְתַּכֵּל עַל אֵף אֶחָד בְּעוֹלָם רַק עַל עֲצֻמָּךְ, כִּי אֵתָה
צָרִיךְ לְרַחֵם עַל עֲצֻמָּךְ, כִּי אִם אֵתָה לֹא תִרְחַם עַל
עֲצֻמָּךְ, אֵף אֶחָד בְּעוֹלָם לֹא יִרְחַם עָלֶיךָ, וְכִשְׁתִּקַּח
אֶת עֲצֻמָּךְ בְּיָדֶיךָ, אֲזִי אֲנִי רוֹצֶה שְׁגַם אֶת הַרְחוּב
תַּעֲשֶׂה לְבֵית-הַמְּדַרְשׁ, הֵינּוּ בְּכָל מְקוֹם שְׁאֵתָה
הוֹלֵךְ, שֵׁם יִהְיֶה בֵּית-הַמְּדַרְשׁ, אֵתָה אֵינְךָ צָרִיךְ
לְהִתְיַחֵס אֶל אַחֵר כָּלֵל, לֹא לְהִסְתַּכֵּל מֵה שְׁאַחֵר
אוֹמֵר עָלֶיךָ אוֹ מְגִיב עָלֶיךָ, אֵינְ לָךְ אַחֵר כָּלֵל, רַק
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יֵשׁ לָךְ, אִם תִּרְגִּיל אֶת עֲצֻמָּךְ
לְחִיוֹת חַיִּים כְּאֵלוֹ, אֲזִי תִרְאֶה שְׁגַם הַרְחוּב הוּא
בֵּית-מְדַרְשׁ, וְגַם בֵּית-מְדַרְשׁ הוּא רְחוּב, הֵינּוּ מִי
שְׁבָאִמַּת רוֹצֶה אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאֵת הַתּוֹרָה,
אֲזִי אֶפְלוֹ שֶׁהוּא בְּרְחוּב, הוּא גַם-כֵּן דְּבוּק בַּתּוֹרָה

ובקדוש-ברוך-הוא ומי שאינו רוצה את הקדוש-
 ברוך-הוא ואת התורה, אז אפלו בבית-המדרש
 ימצא את הרחוב, כי גם שם יש לצים המסיתים
 ומדיחים אותך לברח מהקדוש-ברוך-הוא, ועל-כן
 ראה להכניס בעצמך היסוד הזה — מה לי ולאחר,
 אני צריך להתעלות בין בגשמיות ובין ברוחניות.
 איך תזכה לזה? אם תקבל את דברי אלו, כי עליך
 לדעת, אם תקח מסכתא אחת ותחזור עליה
 מהתחלה דף אחר דף, ואף שלא הרגלת ללמד
 כלל, תקח מסכתא אחת ותחזור עליה פעמים אין
 מספר, הינו תלמד דף ועוד דף ועוד דף, וכשתסיים
 את המסכתא תתחיל אותה מסכתא שוב עם פרוש
 רש"י, הינו בפעם הראשונה תעבר על המסכתא
 בלי פרוש רש"י ובלי תוספות, רק תאמר את
 המלים, ואף שיראה כצחוק, מה אני לוקח מסכתא
 ואומר את המלים, הרי ככסיל אני דומה, אל תאמר
 זאת, קח מסכתא אחת מכל הש"ס מה שתבחר,
 ותתחיל לומר את המלים בלי פרוש רש"י ובלי
 תוספות, וכשתזכה לסיים את המסכתא תתחיל עוד
 פעם כף כמה פעמים, ואז בפעם השלישית או
 הרביעית תתחיל ללמד עם רש"י, ואף שיהיה לך

קָשָׁה בַּהֲתַחֲלָה לְהַבִּין אֶת כָּל הַרֶש"י, אָבֵל אִם תִּרְגֵּיל אֶת עֲצֻמָּךְ בְּכָל דָּף לְלַמַּד חֲצֵי הַדָּף רֶש"י, כִּי תִסֵּים אֶת כָּל הַמְסַכְתָּא, עַד שֶׁתּוֹכֶה לְסֵים אֶת כָּל הַמְסַכְתָּא עִם פִּרוּשׁ רֶש"י, אֲזַי תִּתְחִיל עוֹד פַּעַם עִם תּוֹסְפוֹת אֶחָד אוֹ שְׁנַי תּוֹסְפוֹת, וְכִי תִגְמַר אֶת כָּל הַמְסַכְתָּא עִם כַּמָּה תּוֹסְפוֹת, וְעוֹד פַּעַם תִּתְחִיל אֶת הַמְסַכְתָּא, וְכִי אִם תִּקַּח בְּעֲצֻמָּךְ אֶת הַמְסַכְתָּא, וְתִסֵּים פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, אֲזַי תִּהְיֶה בְּקִי בַּמְסַכְתָּא, וְזֶה בְּרוּר, בְּדוּק וּמְנֹסָה, וְאִי שֶׁבַתְחִלָּה יִהְיֶה לָךְ מְאֹד מְאֹד קָשָׁה וּמֵר כְּלַעֲנָה, כִּי יִצְרָךְ יִגִּיד לָךְ: "מָה אַתָּה יוֹשֵׁב פֹּה, וּמָה אַתָּה מְבַלָּה אֶת הַזְמַן בְּאַמִּירַת גְּמָרָא שְׁאִינְךָ מִבֵּין", לְזֹאת אֵי עֲצָךְ שֶׁתִּקַּח מִסְכְּתָא קָלָה, וְתִחְזֹר עָלֶיהָ פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, וְזוֹ תִהְיֶה הַמְסַכְתָּא שְׁלָךְ שֶׁתִּשְׁלֹט בָּהּ, וְאִם תִּהְיֶה חֲזָק בְּזֶה, אֲזַי בְּמִשְׁךְ הַזְמַן תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁהַמְסַכְתָּא תִהְיֶה שְׂגוּרָה עַל פִּיךָ, כִּי תִלְמַד אוֹתָהּ עִם פִּרוּשׁ רֶש"י וְתוֹסְפוֹת וְעִם הָרָא"שׁ וְהָרִי"ף, וְאַחֲרֵי כֵן תִּלְמַד אֶת הַרְמָב"ם, הַטּוֹר וְהַשְּׁלֵחַן עֲרוּךְ הַשְּׂיָכִים לְמִסְכְּתָא זוֹ, וְתִהְיֶה בְּקִי בַּמְסַכְתָּא אַחַת, וְזֶה יִפְתַּח לָךְ אֶת מִתְךָ וְלִבְךָ, לְהִרְגִישׁ נֵעַם וְעֵרְבוּת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאִם זוֹכֶה לְקַנּוּת לְעֲצָמוֹ מִסְכְּתָא אַחַת, אֲזַי אֵין עוֹד

נַעַם וְעַרְבוּת יוֹתֵר מִזֶּה, אֲבָל תִּזְכֹּר אֶת הַכָּלָל
 שְׁאַמְרְתִּי לָךְ, שְׂאֵל תִּסְתַּכֵּל עַל אֵף אֶחָד בְּעוֹלָם, כִּי
 אֵף אֶחָד אֵינוֹ מִבֵּין אוֹתָךְ, אֵף אֶחָד אֵינוֹ רוֹצֵה
 לְהִבִּין אוֹתָךְ, וְאֵף אֶחָד אֵינוֹ רוֹצֵה לְעֹזֵר לָךְ, וְכֹל
 אֵלֹו שְׂאוֹמְרִים לָךְ שְׂרוֹצִים לְעֹזֵר לָךְ, זֶה רַק הֶבֶל
 וְרוּחַ, וְאֵינוֹ נְכוּן, וְעַל־כֵּן תִּקַּח אֶת עֲצֻמָּךְ בְּיַדֶּיךָ,
 וְכָךְ כְּשֵׁיִשׁ לָךְ כְּבָר הַקְדָּמוֹת כְּאֵלֹו, לְסִיִּים אֶת
 הַמְּסַכְתָּא פַּעַם אַחַר פַּעַם, עַד שֶׁתִּזְכֶּה שְׁהַמְּסַכְתָּא
 תִּהְיֶה שְׂגוּרָה עַל פִּיךָ, אַז תִּקַּח עוֹד מְסַכְתָּא.

ה.

אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֵף שְׂכָבָר דְּבַרְנוּ, וְאֲנִי מְקוּהָ
 שְׁהַדְּבוּרִים הָאֵלֹו נִכְנָסוּ לְלִבְךָ, עִם כָּל זֹאת תִּדַּע
 שְׂאֵין זֶה כָּךְ, כִּי עֲכָשׁוּ דְּבַרְתִּי אֵלֶיךָ, וְעוֹד מְעַט
 תִּצָּא מִמֶּנִּי וְכָבָר יָבוֹא יִצְרָךְ הָרַע בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים
 שְׂבַעֲוֹלָם, הֵן מַעֲצָמָךְ, שְׂיֵאמֵר לָךְ: "מָה לָּךְ וּמִי לָּךְ,
 זֶה אֵינוֹ נְכוּן, זֶה לֹא כָּךְ", וְהֵן שְׂיָבוֹאוּ חֲבַרְיָה
 וְיֵאמְרוּ: "מָה, רוֹצִים לְפַתּוֹתְךָ, רוֹצִים לְהַכְנִיסְךָ
 לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ אוֹ לִישִׁיבָה", כָּל מִינֵי הַסְּתוֹת שֶׁל
 הַיִּצָּר הָרַע שְׂמַסִּית וּמַדִּיחַ אֶת הָאָדָם, תִּדַּע שְׁהַכֵּל

הוא יצור הרע, כי היצור הרע רוצה לראות רק את הרע שלך, ולא רוצה לראות את הטוב שלך, הטוב הוא רק הקדוש-ברוך-הוא, כמו שפכתוב (תהלים קמה, ט): "טוב הוי'ה לכל ורחמיו על כל מעשיו", כי רק הקדוש-ברוך-הוא — טוב, ורק הוא מבין את כל אדם, ועל-כן אשרי מי ששומע דברי אלה, שאז יצליח וירכב. ועקר דברי הוא שתשתדל לשוב אל הקדוש-ברוך-הוא, ותרגיל עצמך לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, שדבר זה נקרא התבודדות, מי שמרגיל את עצמו לילך בדרך זו, אז מצליח מאוד מאוד בחיים חיותו, הינו כי עליך לדעת שאין מי שיבין אותך בשום פנים ואופן, אין אף אחד בעולם שיכול להבין אותך, אדרבה אחרים יכולים רק לשבר אותך, ומי שמבין אותך הוא רק הקדוש-ברוך-הוא, כי הוא אשר ברא אותך, הוא יודע יצרך והוא יודע מה עובר עליך, ועל-כן הוא מבקש ממך שתחזר אליו. ואיך חוזרים אל הקדוש-ברוך-הוא? על-ידי תפלה ובקשה, שתרגיל את עצמך לדבר עמו יתברך בלשון שאתה רגיל בה, ואף שבתחלה יהיה לך מאוד מאוד קשה דבר זה, ולא יהיה לך שום חשק

לְזֶה, כִּי לֹא הִרְגַּלְתָּ בּוֹ, וּבִפְרֹט שְׁנִדְמָה לְךָ כְּאֵלוֹ
 הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרִגְזוֹ וּבְכַעַס עֲלֶיךָ, וְלֹא צָרִיף
 אוֹתְךָ, וְכִדּוּמָה כָּל מִינֵי יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת שֶׁעָבְרוּ
 עֲלֶיךָ, נִדְמָה לְךָ כְּאֵלוֹ עֲכָשׁוּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 כְּכֹר אֵינּוּ רוֹצֵה לְקַבֵּל אוֹתְךָ, אֶל תֹּאמֶר זֹאת, בְּנִי,
 כִּי תִדַע אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת
 כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חִי, מְדַבֵּר, הֵם
 עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בִלְעָדָיו
 יִתְבָּרַךְ לֹא הָיָה לָנוּ שׁוּם קִיּוּם כָּלֵל, וְעַדִּין הִנֵּךְ
 רוֹאֵה, שְׂאֵתָה הוֹלֵךְ וְאֵתָה מִתְנוּעֵעַ, הַכֹּל מִפְּנֵי
 שֶׁהַחַיּוֹת אֱלֻקוֹת בְּתוֹכְךָ, וְאִם תִּתְבוּנֵן בְּזֶה, אֲזַי תִּדַע
 אֵיךְ שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב אוֹתְךָ, וְתִרְגֵּל אֶת
 עֲצָמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְדַבֵּר זֶה תִּקַּח לְעֲצָמְךָ
 כָּלֵל כָּל חַיִּיךָ, בְּמָה שֶׁרַק יַעֲבֹר עֲלֶיךָ, הַדְּבָר
 הָרֵאשׁוֹן שְׂאֵתָה צָרִיף לְעֲשׂוֹת הוּא, לֵילֶךְ וּלְבוֹא
 לְמָקוֹם פְּנוּי שְׂאִין שָׁם בְּנִי-אָדָם, וְתִדַּבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ
 וְתִסְפֹּר לוֹ אֶת הַכֹּל, וְתִדַע שֶׁכָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׂאֵתָה
 מְדַבֵּר אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא שׁוֹמֵעַ אוֹתְךָ,
 אֵתָה רַק צָרִיף לְשִׁים לֵב, שְׂאִין לְךָ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק
 הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִם תִּחְיֶה בְּצוּרָה כְּזוֹ, אֲזַי כָּל
 הָעוֹלָם לְפָנֶיךָ, כִּי אֵינְךָ יוֹדֵעַ מַה מְחַכֶּה לְךָ בְּחַיִּים,

ימי הנעורים

שצג

עדין אתה צעיר מאד, ואינך יודע מה ילד יום, ורואים בני-אדם שחלמו וחשבו ותכננו כל מיני תכנונים בחיים, ולבסוף הכל התהפך, והם נמצאים בפח גדול, לא-כן מי שמרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך, ואף שכל העולם כלו לועג וצוחק מדבר זה ואומר: "עם מי אתה מדבר, עם הקיר"? או "מי בכלל מתיחס אליך"? אל תקבל דבורים כאלו, ואל תחשב זאת, כי הקדוש-ברוך-הוא מחיה ומתהוה את כל העולם כלו, ואם אתה מרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, שזה נקרא תפלה והתבודדות, על-ידי-זה יש לך כתבת להיכן לברח, ומה שרק יקרה עמך בחייה, אתה יודע שיש לך הקדוש-ברוך-הוא, ועליך לצאת לחוץ בשדה או ביער, או במרתף או על גג, או במקום כלשהו בחדר פנוי, שאין שם בני-אדם, ולדבר עמו יתברך, ותספר לו כל מה שעובר עליך בפרטי פרטיות, ותתודה אליו יתברך, ואפלו את כל הרצונות והכסופים שיש לך תוציא מפיה, אם תרגיל עצמך לילה בדרך זו, תצליח מאד בחייה, כי יש לך כתבת אל מי לפנות, והוא הקדוש-ברוך-הוא, ורק הוא מבין אותך, אם תהיה רגיל בדבר זה, שתלך לדבר

רק אל הקדוש-ברוך-הוא, אז יפתח לבך, ואת
 התפלות הקבועות: שחרית, מנחה ומעריב, תוכל
 כבר להתפלל בכונה גדולה, כי על-פי-רב למה
 האדם אינו מתפלל שחרית, מנחה, מעריב, כי
 נדמה לו: "מי שומע אותי, ובפרט שנסתבכתי
 בכל-כף הרבה חטאים, חטאת נעורים, ועתה מחי
 מטמטם לגמרי, וממילא איני חושב מה שאני
 מדבר, כי פי ולבי אינם שוים, וכשאני אומר את
 תבות התפלה, המחשבה במקום אחד והפה
 במקום אחר", כל זה הוא מפני שלא התבודדת
 קדם, אבל אם תהיה רגיל לדבר אליו יתברך
 בלשון שאתה רגיל בה, אז תראה איך שיכנס בך
 חשק נפלא לומר את תבות התפלה: שחרית, מנחה
 וערבית בחשק נפלא, ותתפלל מתוך הסדור דיקא
 ובמנין, אז תרגיש ערבות נעימות ידידות, זיו
 וחיות אלקותו יתברך, כי התפלה היא הפלי לקבל
 בו כל השפע, ובפרט התפלות הקבועות: שחרית,
 מנחה, מעריב, כשמתפללים לאט לאט במלה
 מתוך הסדור, ומקשרים את המחשבה אל הדבור,
 במשך הזמן מרגישים הארה נוראה ונפלאה בתוך
 התפלה, עד שאין רוצים אחר-כך אפלו להפרד

מהתפלה, כזו נעימות תרגיש ביעת התפלה. ועל-כן
עשה זאת, בני, הרגל את עצמך לדבר אליו יתברך
בלשון שאתה רגיל בה, ועל-ידי-זה יפתח מחך
ודעתך, עד שתגיע אל מדרגה כזו שתראה
להתפלל את שלש התפלות: שחרית, מנחה
ומערב במנין, ותרגיש כל מיני נעימות בחיך.

.1

אהובי, בני היקר, אחרי שדברתי עמך את כל
הדבורים האלו, אם תקח את עצמך בידיך, ותתחיל
להתישב באמתת הדברים, אז תתחיל לחיות חיים
אחרים לגמרי, ועולם חדש יפתח לפניך, כי כך
יהיה לך גם רוחניות וגם גשמיות, אבל אם לא
תקבל את דברי, אז תלמד בדרך הקשה מאוד מאוד,
ואז כבר יעברו כל ימי הנעורים, ותתפס שאין
בידך לא גשמיות ומכל שכן לא רוחניות, ומאומה
לא פועלת, ועברו עליך ימי הנעורים בהבל ובריק.
ועל-כן עשה זאת, אהובי, בני היקר, וקח את
עצמך בידיך, ותחזר על דבורים אלו שדברתי עמך,
ואז תצליח דרכך מאוד מאוד.

אבל אני מכרח שוב לחזור לפניה, שתדע שאין
 לך בחייה רק אתה בעצמך נמצא והקדוש-ברוך-
 הוא, ואין מי שיבין אותך, רק אתה בעצמך מבין
 את עצמך, ועל-כן אם יהיה לך הכלל הזה, אף
 פעם לא תתפעל משום ברירה שבעולם, ואם תהיה
 חזק ואמיץ מאוד מאוד בדבורי אלה, אז תצליח
 בחייה, כי כך במשך הזמן תזכה להכנס בעל
 התורה, והקדוש-ברוך-הוא יעזור לך, שתהיה לך
 גם גשמיות. ודבר זה ראינו בחוש, כל אלו שלקחו
 את דברי אלה בתמימות ובפשיטות כמו שהם,
 לבסוף זכו גם לגשמיות נפלאה, הם התחתנו,
 והקדוש-ברוך-הוא נתן להם ילדים וקנו בית ורכב,
 ויש להם כסף והם צוחקים מהעולם, לא-כן אלו
 שלא קבלו את דברי אלו, לבסוף אין להם מאומה
 — לא גשמיות ולא רוחניות, ובדבר זה אתה יכול
 להוכיח ולראות באמת דברי, אם רק תסתכל על
 תלמידי, תראה שכל מי שצית לי בדבר זה —
 הצליח, ויש לו הכל, ועל-כן אני מקווה אהובי, בני
 היקר, שהדבורים האלו יכנסו היטב היטב בלבך,
 ואז תצליח מאוד מאוד בחייה.

אהובי, בני היקר! עליך לדעת, כי בכל
הלמודים שלומדים, האדם צריך לדעת שיש לו
שלחן ערוף, וכל זמן שמסתובב סביב השלחן
ערוף — יצליח, הן בגשמיות והן ברוחניות, כי
השלחן ערוף הוא הדרך בחיים, ועל-כן ראה
להרגיל את עצמך לקבע לעצמך שעור בשלחן
ערוף, ותלמד בכל יום כמה סעיפים, ואם תוכל
יותר — סימן או שנים, מה טוב ומה נעים, כי
למוד שלחן ערוף מזכך את האדם, ומוציא ממנו
את כל המדות הרעות והתאוות המגנות, ומוליך
אותו ישירות אל הקדוש-ברוך-הוא, כי אינו דומה
יהודי אשר חי עם שלחן ערוף למי שאינו חי עם
השלחן ערוף, כי השלחן ערוף הוא הדרך בחיים,
ועל-כן הזהירנו כל-כך רבי נחמן מברסלב, זכותו
יגן עלינו, ללמד בכל יום למוד שלחן ערוף, שהוא
למוד הפוסקים, שתרגיל את עצמך ללמד בכל יום
שעור בשלחן ערוף, ותבקש מהקדוש-ברוך-הוא
שתזכה לקיים כל מה שאתה לומד, ואחר כל סימן
וסימן שזכית ללמד, תעשה מזה תפלה, ותבקש

מהקדוש-ברוך-הוא שתזכה לקימו, ואז במשך הזמן תצליח אם תלך בדרך זו. ואני מקווה שהנעורים האלו שדברתי אליהם אינם הולכים לריק, אלא אל תוף לבדה, ואז תראה הצלחה גדולה בחייה, ואף אחד לא יוכל להשתלט עליה, להכניע אותה ולשבר אותה, כי תהיה כבר כל-כף חזק בעצמה, מאחר שזכית לקיים את דברי אלה שדברתי עמך, ואז תהיה האדם המצלח ביותר, ותזכה להרגיש ערבות, נעימות, ידידות, זיו וחיות אלקותו ותברך עוד בחיים חיותך, ועולםך תראה בחייה; אשריה — אם תקבל את דברי אלה, ואז טוב לך בזה ובבא.

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם!

